Vlaams Parlement

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 224
van **MAARTEN DE VEUSTER**
datum: 9 maart 2021

---

aan **JAN JAMBON**
MINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN, CULTUUR, ICT EN FACILITAIR MANAGEMENT

Gemeenschappelijk fonds voor de gezondheidssector in Mozambique - Vlaams voorzitterschap

Prosaúde is een gemeenschappelijk fonds dat de gezondheidssector in Mozambique financiert. Daarvoor ontvangt het bijdragen van Ierland, Zwitserland, Italië, Spanje, Vlaanderen (goed voor 2 miljoen euro per jaar) en UNFPA. Dat laatste is het United Nations Population Fund, dat zich focust op seksuele en reproductieve gezondheidszorg. Het beheer gebeurt door de internationale donoren in samenwerking met de Mozambikaanse overheid en dit onder wisselend voorzitterschap. Op 1 januari 2021 nam Vlaanderen het voorzitterschap van Prosaúde over van Spanje. Voor Vlaanderen is Mozambique trouwens één van de drie prioritaire partnerlanden wat betreft ontwikkelingssamenwerking.

1. Zal Vlaanderen vanaf 2021 nieuwe of andere klemtonen leggen in het Mozambikaanse beleid rond gezondheidszorg?
2. Hoe kenmerken zich de banden tussen Vlaanderen en Mozambique op het vlak van gezondheidszorg (aanwezigheid ter plaatse, uitwisseling van studenten, samenwerking tussen universiteiten en onderzoeksinstellingen…)?
3. Wat zijn momenteel de grote uitdagingen rond de gezondheidszorg in Mozambique?
4. In welke mate heeft de coronapandemie invloed gehad op de werking ter plaatse?

JAN JAMBON
MINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN, CULTUUR, ICT EN FACILITAIR MANAGEMENT

ANTWOORD
op vraag nr. 224 van 9 maart 2021
van **MAARTEN DE VEUSTER**

---

1. De nieuwe landenstrategienota voor ontwikkelingssamenwerking met Mozambique, 2021-25, zal opnieuw inzetten op veralgemeende toegang tot gezondheidszorg in het algemeen, met specifieke aandacht voor seksuele en reproductieve gezondheid en rechten. Deze landenstrategienota is ingebed in de al bestaande ontwikkelingsplannen van Mozambique en werd in beleidsdialoog opgemaakt. De goedkeuring van de landenstrategienota is voorzien voor de eerste helft van 2021.

   Ik wens bepaalde componenten van de strategie daarbij te versterken:
   - De focus op kwetsbare groepen wordt versterkt. Daarvoor breiden we de specifieke doelgroep van adolescente meisjes, de exclusieve focus onder de vorige landenstrategienota uit naar andere achtergebleven groepen zoals personen met een handicap, mensen met hiv, intern ontheemden die door conflict of klimaat verdreven werden uit hun dorpen en hun deelverzamelingen die dus af te rekenen hebben met meervoudige kwetsbaarheid.
   - Bij het versterken van het nationale en provinciale publieke gezondheidssysteem voorzien we een belangrijke bijkomende component, nl. die van het verbeteren van de gezondheidscrisesparaatheid en van de capaciteiten om op dergelijke crises een effectief antwoord te kunnen bieden.
   - Binnen de bijdrage voor het verbeteren van de opleiding en het optreden van gezondheidspersoneel brengen we een specifieke focus op het verbeteren van de kwaliteit van de zorg aan. Daarbij zullen we ook in grotere mate dan voorheen moeten terugvallen op technologische en sociale innovatie.

2. De samenwerking tussen Vlaanderen en Mozambique wordt gezamenlijk overeengekomen en vastgelegd voor een periode van 5 jaar in een Landenstrategienota (LNS). Op dit moment wordt de laatste hand gelegd aan de LNS 2021 – 2025. De LNS vormt het kader voor de samenwerking gefocust op gezondheid en omvat een budget van 25 miljoen euro over 5 jaar, waaronder een jaarlijkse bijdrage van minsten 2 miljoen euro voor Prosaude, het sectorfonds voor gezondheid.

   Vlaanderen heeft een kantoor ter plaatse met 2 personeelsleden, een diplomatiek vertegenwoordiger en een administratief medewerker. Momenteel loopt een aanwervingsprocedure voor en derde personeelslid, projectmanager.

   De uitvoering van de landenstrategienota verloopt via verschillende actoren, waaronder ook universiteiten en onderzoeksinstellingen. Vlaanderen ondersteunt de samenwerking binnen het netwerk van het International Centre for Reproductive Health (ICRH-Gent en ICRH-Mozambique)

   Vlaanderen ondersteunt de samenwerking tussen het Instituut voor Tropische Geneeskunde (ITG) en haar Mozambikaanse evenknie Institutio Nacional de Saude (INS), op gebied van capaciteitsondersteuning maar ook op wetenschappelijk gebied.

3. Op dit moment is de controle van de coronapandemie een grote uitdaging voor het land. Aangezien Mozambique een fragiel algemeen gezondheidssysteem kent zijn de

uitdagingen legio. Men kan ze opdelen in systemische en epidemiologische uitdagingen. Systemische uitdagingen zijn een gebrek aan:

a. voldoende en duurzame gezondheidsfinanciering;
b. voldoende basis- naast hoger opgeleid gezondheidspersoneel dat ook voldoende geografisch verspreid ingezet kan worden tot in de moeilijker toegankelijk onderdelen van het nationaal territorium;
c. goed uitgeruste en verspreid ingeplante gezondheidsinfrastructuur, annex functioneel doorverwijssysteem;
d. een goed dataverzamelings- en informatieverwerkingssysteem;
e. een performant aanbestedings- en robuust distributiesysteem voor gezondheidstechnologie;

De belangrijkste epidemiologische uitdagingen zijn:

a. Complicaties voor moeder en of (ongeboren) kind bij zwangerschap en/of bevalling;
b. Bij de overdraagbare aandoeningen: hiv en aids, tbc, malaria, infecties van de lagere luchtwegen, verschillende infecties die aanleiding geven tot diarree inclusief uitbraak van cholera, en verschillende zgn. verwaarloosde tropische ziekten (o.m. lymfatische filariasis/elephantiasis, trachoom, en schistosomiasis);
c. Een snel groeiende toename van het belang van niet-overdraagbare aandoeningen met daarbij vnl. hart- en vaatziekten en kankers (groot aandeel baarmoederhalskanker)

4. Coronapandemie was tot nog toe minder zwaar in Mozambique dan in Zuid-Afrika en Europa. Ze heeft dan ook nog geen ingrijpende invloed gehad op de werking van het kantoor ter plaatse. Er werd zo veel mogelijk telewerk aangeraden maar was geen verplichte regel. Vergaderingen, terreinbezoeken en dienstreizen kunnen terug plaatsvinden, mits inachtname van de Corona veiligheidsmaatregelen (afstand en mondkapjes). Ook op de projectwerking is de invloed minimaal tot matig; aanpassingen beperking zich tot veiligheidsmaatregelen binnen de activiteiten. Ook zal naar alle waarschijnlijkheid een groot aantal projecten dit jaar een vertraging kennen.

   Het Nationaal Gezondheidsinstituut van Mozambique (Institutio Nacional de Saude – INS) coördineert in Mozambique de strijd tegen COVID-19 en adviseert de Mozambikaanse overheid in haar beleid met betrekking tot de coronapandemie. Mede dank zij de capaciteitsondersteuning door Vlaanderen (sinds 2014) van INS is dit instituut in staat om dit op een succesvolle manier te doen. De gevolgen voor de volksgezondheid van de coronapandemie blijven voor Mozambique vooralsnog onder controle.